ਸੁਬਰਮਣਯ
ਬਨਾਮ
ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ
(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 242 ਦਾ 2022)
ਅਕਤੂਬਰ 13, 2022

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਸੀਜੇਆਈ ਅਤੇ ਜੇ.ਬੀ. ਪਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਧਾਰਾ 302 – ਸਬੂਤ ਐਕਟ – ਧਾਰਾਵਾਂ 8, 27 ਅਤੇ 30 – ਮਕਸਦ – ਖੋਜ ਬਿਆਨ – ਅਦਾਲਤ ਬਾਹਰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਏ-1) ਅਤੇ ਏ-2 ਨੇ ਪੀੜਤ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ – ਦੋਵੇਂ 'ਤੇ ਆਰੋਪ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਬਾੜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸਿਰ ਅਤੇ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਖਤ ਵਸਤੂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ – ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚੈਨ, ਇੱਕ ਜੋੜੀ ਕੰਨਫੁੱਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦੀ ਅੰਗੂਠੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ – ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਏ-3 'ਤੇ ਆਰੋਪ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਏ-2 ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾੜੀ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ 'ਡੀ' ਦੀ ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਸੁੱਟਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ – ਤਿੰਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ – ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਮਕਸਦ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੂਲ ਏ-2 ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧ ਸਨ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਬਾਹਰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਜੋ ਕਿ ਏ-3 ਨੇ ਪੀਡਬੀਤ-7 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦਾਮਾਦ) ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਖੋਜ, ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਏ-2 ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਏ-1 ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਏ-3 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 201 ਰਵਾ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ – ਏ-1 ਵੱਲੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਫੈਸਲਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੇੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ – ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ, ਸਪੱਸਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਸਪੱਸਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ – ਅਦਾਲਤ ਬਾਹਰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ ਆਦਿ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਇੰਨੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ, ਭਾਵੇਂ ਮਕਸਦ ਵਰਗਾ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ – ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਹਥਿਆਰ, ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ – ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ – ਧਾਰਾ 30 – ਸਬੂਤ ਦੀ ਕੀਮਤ – ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਉੱਤੇ ਸਖਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਗੁਆ ਬੈਠਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ।

ਖੋਜ ਬਿਆਨ – ਧਾਰਾ 27 – ਸਿਰਫ ਖੋਜ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਹੀ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ – ਉਹ ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ ਉਸ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ – ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਹਥਿਆਰ ਖੋਜਿਆ, ਉਹ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਵਰਤਿਆ।

ਮੋਟਿਵ – ਧਾਰਾ 8 – ਸਬੂਤ ਦੀ ਕੀਮਤ – ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਟਿਵ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ੱਕ, ਚਾਹੇ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ – ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਰਤਾ ਹੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

1. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੰਦਰੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਰੀਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਫਰਕ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲਾ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਤੱਥ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਭਿੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 43]

2. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ 23.08.2010 ਹੈ। ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3) ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤਿਰਿਕਤ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ, ਜੋ ਕਿ 09.12.2010 ਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਸੀਤਾਰਾਮ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3) ਨੇ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ, ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਪੀਡਬਲਿਊ 7 ਐਚ.ਟੀ. ਯੋਗੇਸ਼ ਅੱਗੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫਿਟ ਸਮਝਿਆ। ਇੱਕ ਅਤਿਰਿਕਤ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ, ਜੇ ਸਵੈਚਛਿਕ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਠੀਕ ਮਨੋਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਤੱਥ ਵਾਂਗ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕੀਮਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਵਾਂਗ, ਉਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਨਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਤਿਰਿਕਤ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਗਵਾਹ ਜੋ ਇਸ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਉਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੱਖਪਾਤ ਰਹਿਤ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੈਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮੋਟੀਵ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ, ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਸਖਤ ਪ੍ਰੀਖਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਅਤਿਰਿਕਤ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦਾ ਟੈਸਟ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤਿਰਿਕਤ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 52, 53 & 54]

3. ਇਹ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਇਕ ਸਵੈਚਛਿਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਇਸਨੂੰ ਸਵਤੰਤਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ

ਜਾਵੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੁਖਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ ਕੱਕੜ ਬਨਾਮ ਨਵਲ ਦੁਬੇ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ 'ਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਮੰਗਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਹਰੀ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਮੰਗਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹਰ ਇੱਕ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਸਵਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 56]

ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ ਕੱਕੜ ਬਨਾਮ ਨਵਲ ਦੁਬੇ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (1992) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 204 : [1992] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 921; ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1977) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 452 : [1978] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 597 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

4. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਖਤਾ ਲਈ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਕਿ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਮੌਲਿਕ ਵਿਸਥਾਰਾਂ 'ਚ ਪੁਖਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ, ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਉਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 59]

5. ਸਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਭਿਯੋਗੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਸਹੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਅੰਤਤਃ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 77]

6. ਜੇ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਦੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਛੁਪਾਇਆ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਦਫਨ ਥਾਂ, ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਜੋ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੋ ਸਵਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਦੋ ਸਵਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਥਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਵਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ (ਪੰਚ-ਗਵਾਹਾਂ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੇ ਗਏ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਵਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਬਿਆਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਦੋ ਸਵਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ (ਪੰਚ-ਗਵਾਹ) ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਕੱਪੜੇ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਰੱਖੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੇਖ ਲੱਭਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗੀ। ਇਹ ਹੈ ਕਨੂੰਨ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਤੋਂ ਖੋਜ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਪੰਚਨਾਮਾ ਐਕਟ. ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਹੈ ਪੜ੍ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਘਾਟ ਹੈ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂ. [ਪੈਰਾ 78][879-F-H; 880-ਏ-ਡੀ]

7. ਦੁੱਧ ਨਾਥ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਸਬੂਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜਿਸ ਨੇ ਹਥਿਆਰ ਦਿਖਾਇਆ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਖੋਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੇ ਲੇਖਕਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਲਈ ਅਸਪਸ਼ਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ

ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੀਆਂ ਸਮਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 85 & 86]

ਦੁੱਧ ਨਾਥ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1981) ਐਸ.ਸੀ. 911 - ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

8. ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਬਰਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਣਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ, ਕਤਲ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਵਾਂਗ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ, ਸਿੱਧ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਨਾਲ, ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 89]

9. ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਲੇਖਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਕਸਦ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ੱਕ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 92]

10. ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਇਸ ਕਦਰ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਕਸਦ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। [ਪੈਰਾ 93][887-F] 11. ਇਸ ਲਈ, ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹਥਿਆਰ, ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਦੀ ਖੋਜ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਹੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਿਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾਸ 94, 95 & 96]

11. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਸਬੂਤ, ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਹੀ. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਚਨਬੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਤਲ ਦੇ. ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖਣਾ. [ਪਾਰਸ 94, 95 ਅਤੇ 96][887-G-H; 888-ਏ]

ਸ਼ਰਦ ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1984) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 116 : [1985] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 88 - ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼ਿਓ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬਨਾਮ ਕਿੰਗ ਐਮਪਰਰ (1934) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਪੀ.ਸੀ. 42 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1934 ਪੀ.ਸੀ. 227; ਚੌਦਰੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2007) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 415 : [2007] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 630; ਐਟਲੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਐਸ.ਸੀ. 807; ਸੰਵਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ

ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਐਸ.ਸੀ. 715 : [1961] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 120; ਅਹੇਰ ਰਾਜਾ ਖੀਮਾ ਬਨਾਮ ਸੌਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1956 ਐਸ.ਸੀ. 217 : [1955] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1285; ਐਮ.ਜੀ. ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1963 ਐਸ.ਸੀ. 200 : [1963] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 405; ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਸਹਾਬਰਾਓ ਬੋਬਾਦੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1973) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 793 : [1974] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 489; ਰਮੇਸ਼ ਬਾਬੂਲਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1996) 9ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.225 : [1996] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 265; ਅਜੀਤ ਸਵੰਤ ਮਜਗਾਵੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (1997) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 110 : [1997] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 444; ਨੇਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2009) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 351 : [2009] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 982; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨੇਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਆਰ.ਏ-ਡੀ ਨੰਬਰ 99 ਡੀ.ਬੀ.ਏ. 1993 ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 21-7-1997 (ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ); ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਹਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (1982) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 352; ਅਰੁਣਾਚਲਮ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਐਸ.ਆਰ. ਸਾਧਨਾਂਥਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ; (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 297 : [1979] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 482; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1991) ਸੁਪਲ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 35; ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1983) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 393 : [1983] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 53; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ੰਕਰ; (1980) ਸੁਪਲ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 489; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਾਕਿਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1980) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 55; ਅਰੁਣਾਚਲਮ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਐਸ.ਆਰ. ਸਾਧਨਾਂਥਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 297 [1979] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 482; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰੰਝਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (1986) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 99; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਚੰਪਾਲਾਲ ਪੁੰਜਾਜੀ ਸ਼ਾਹ (1981) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 610 ; [1982] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 299; ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1990) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 445 : [1989] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 292; ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬੇਗਮ ਚੰਦਰਾਇਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1986) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 637; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਫੇਰੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ,1989 ਸੁਪਲ(1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 288; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੁੱਸੂ ਉਰਫ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ੋਰ (1983) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 502 : [1983] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 294; ਸਚਦੇਵਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2012) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 403 : [2012] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 366; ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਐਸ.ਸੀ. 159 : [1952] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 526; ਹਰੀਚਰਨ ਕੁਰਮੀ ਅਤੇ ਜੋਗੀਆ ਹਾਜਮ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਐਸ.ਸੀ. 1184 : [1964] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 623; ਰਾਮਚੰਦਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1957 ਐਸ.ਸੀ.381; ਭੁਬੋਨੀ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਦ ਕਿੰਗ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1949 ਪੀ.ਸੀ. 257; ਮੁਰਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 417 : [2009] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 378; ਮੋਹਮਦ ਇਨਾਯਤੁੱਲਾਹ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1976) ਐਸ.ਸੀ. 483 : [1976] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 715; ਈਰਾਭਦਰਾਪਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1983) ਐਸ.ਸੀ. 446 : [1983] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 552; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦੇਓਮਨ ਉਪਾਧਿਆਯ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1960) ਐਸ.ਸੀ. 1125; ਪੁਲੁਕੁਰੀ ਕੋਟਾਇਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮਪਰਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1947 ਪੀ.ਸੀ. 67; ਦੁੱਧ ਨਾਥ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1981) ਐਸ.ਸੀ. 911 : [1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 771; ਬੋਧਰਾਜ ਉਰਫ ਬੋਧਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ (2002) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 45 : [2002] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 67; ਏ. ਐਨ. ਵੇਂਕਟੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2005) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 714; ਸੰਪਤ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਗਿਰੀ (2012) 4 SCC 124 : [2012] 2 SCR 289 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹਵਾਲਾ

[2007] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 630 ਪੈਰਾ 36 ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਐਸ.ਸੀ. 807 ਪੈਰਾ 37 ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1961] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 120 ਪੈਰਾ 37 ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1955] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1285 ਪੈਰਾ 38 ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1963] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 405 ਪੈਰਾ 39 ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1974] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 489 ਪੈਰਾ 40 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1996] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 265 ਪੈਰਾ 41 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1997] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 444 ਪੈਰਾ 42 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2009] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 982 ਪੈਰਾ 44 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(1982) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 352 ਪੈਰਾ 45.1 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1979] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 482 ਪੈਰਾ 45.1 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(1991) ਸੁਪਲ. 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 35 ਪੈਰਾ 45.1 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1983] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 53 ਪੈਰਾ 45.2.1 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(1980) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 489 ਪੈਰਾ 45.2.1 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(1980) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 55 ਪੈਰਾ 45.2.1 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(1986) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 99 ਪੈਰਾ 45.2.1 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1982] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 299 ਪੈਰਾ 45.2.1 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(1989) 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 292 ਪੈਰਾ 45.2.1 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(1986) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 637 ਪੈਰਾ 45.2.2 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(1989) ਸੁਪਲ. 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 288 ਪੈਰਾ 45.2.2 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1983] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 294 ਪੈਰਾ 45.2.2 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1985] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 88 ਪੈਰਾ 47 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

[2012] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 366 ਪੈਰਾ 55 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1992] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 921 ਪੈਰਾ 56 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1978] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 597 ਪੈਰਾ 56 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1952] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 526 ਪੈਰਾ 58 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1964] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 623 ਪੈਰਾ 63 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1957 ਐਸ.ਸੀ.381 ਪੈਰਾ 63 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2009] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 378 ਪੈਰਾ 79 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1976] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 715 ਪੈਰਾ 81 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1983] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 552 ਪੈਰਾ 81 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

AIR (1960) SC 1125 ਨੇ ਪੈਰਾ 82 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

[1981] 2 SCR 771 ਪੈਰਾ 85 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2002] 2 ਸਪਲ. SCR 67 ਨੇ ਪੈਰਾ 87 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

(2005) 7 SCC 714 ਪੈਰਾ 88 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[2012] 2 ਐਸਸੀਆਰ 289 ਪੈਰਾ 91 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 242 ਦਾ 2022।

ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 02.07.2019 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੀਮਾਬ ਕਯੂਮ, ਮਿਸਿਜ਼ ਅਨਵਿਤਾ ਅਪਰਜਿਤਾ, ਮਾਧਵੇਂਦ੍ਰ ਸਿੰਘ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬੈਸ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਵੀ. ਐਨ. ਰਾਘੁਪਤੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬੀ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ

ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਮਲੰਮਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 02.07.2019 ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 473 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਬਰੀਤੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚਿਕਮਗਲੂਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 20.12.2012 ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 59 ਦੇ 2011 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, 'ਆਈਪੀਸੀ') ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 25,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੋਰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਥੇ ਦੋ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ, ਨਾਮਤ: ਗੌਰੀ ਉਰਫ ਗੌਰੀਮਾ ਮਾਨਜੀ ਨਾਗਰਾਜ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ

ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ ਮਾਨਜੀ ਨਾਗਭੱਟ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 120-ਬੀ, 302, 379 ਅਤੇ 201 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਚਿਕਮਗਲੂਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਗਏ ਸਨ। ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2, ਨਾਮਤ: ਗੌਰੀ (ਬਰੀ) ਇੱਕ ਮਨਜੱਪਨਾਇਕਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ, ਨਾਮਤ: ਕਮਲੰਮਾ ਮਨਜੱਪਨਾਇਕਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਸੀ। ਗੌਰੀ (ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2) ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਦੀ ਸੌਤੇਲੀ ਧੀ ਸੀ। ਮਨਜੱਪਨਾਇਕਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਅਚਲ ਸੰਪਤੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਅਤੇ ਗੌਰੀ (ਏ-2) ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਗਈ। ਮਨਜੱਪਨਾਇਕਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦੋ ਧੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ, ਨਾਮਤ: ਸੁਗੰਧਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ 1) ਅਤੇ ਸੁਜਾਤਾ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੋਰਾਬਿਲੂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਗੌਰੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਗੌਰੀ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੌਰੀ (ਏ-2) ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗੌਰੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕਦੀ ਸੀ।

3. ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗੌਰੀ ਨੇ 23.08.2010 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਨਾਲ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਪਸ਼ੂ ਸ਼ੈੱਡ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਖਤ ਵਸਤੂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਅਤੇ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗੌਰੀ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚੈਨ, ਇੱਕ ਜੋੜੀ ਕੰਨਫੁੱਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦੀ ਅੰਗੂਠੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ।

4. ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਤਾਂ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ ਹੈ, ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ (ਏ-3) 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗੌਰੀ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾੜੀ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਣ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦੀਨਮਣੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸੁੱਟਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਦੀਨਮਣੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰੋਬਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਗੱਡ੍ਹਾ ਖੋਦਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

5. ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਇੱਕ ਜਵਾਹਰਾਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸੋਮਸ਼ੇਖਰ ਸ਼ੈੱਟੀ (ਪੀਡਬਲਿਊ 9) ਹੈ, ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ। ਪੀਡਬਲਿਊ 9 ਸੋਮਸ਼ੇਖਰ ਸ਼ੈੱਟੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਿੱਪਾਪਨੇਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਵਾਹਰਾਤ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਹੜਾ ਮੋਬਾਈਲ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਸ਼ੋਕ ਉਰਫ਼ ਮੀਰਾਨਾਥ (ਪੀਡਬਲਿਊ 16) ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਅਸ਼ੋਕ ਉਰਫ਼ ਮੀਰਾਨਾਥ (ਪੀਡਬਲਿਊ 16) ਸੁਰਥਕਲ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਦਾ ਵਾਸੀ ਹੈ।

6. 24.08.2010 ਨੂੰ, ਆਲੋਕ (ਗੌਰੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦਾਮਾਦ, ਨਾਮਤਃ, ਐਚ.ਟੀ. ਯੋਗੇਸ਼ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 7) ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਾਸ (ਮ੍ਰਿਤਕ) 23.08.2010 ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਐਚ.ਟੀ. ਯੋਗੇਸ਼ ਨੇ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 7) ਕੋਪਾ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਪੀ.ਐਸ.) ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਇੱਕ ਲਾਪਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

7. 09.12.2010 ਨੂੰ 21:30 ਵਜੇ, ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ (ਏ-3) ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਚ.ਟੀ. ਯੋਗੇਸ਼ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ7) ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗੌਰੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਬੋਤਲ ਬ੍ਰਾਂਡੀ ਦੇ ਕੇ ਲੁਭਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕੁਝ ਕੰਮ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਆਵੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗੌਰੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ (ਏ-3) ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਸ਼ੂ ਸ਼ੈਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗੌਰੀ ਨੇ ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ (ਏ-3) ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਠਿਕਾਣੇ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਸੀਤਾਰਾਮ (ਏ-3) ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗੌਰੀ ਨੇ ਧਮਕਾਇਆ। ਅਨੁਸਾਰਨ, ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ (ਏ-3) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਸੋਨੇ

ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਉਤਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨਮਾਨੀ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਦਫਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

9. 10.12.2010 ਨੂੰ, ਐਚ.ਟੀ. ਯੋਗੇਸ਼ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 7) ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

10. ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ, ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਤਿੰਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਗੌਰੀ (ਏ-2) ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਗੇ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦਫਨਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ (ਕਲੱਬ) ਛੁਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣਗਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਵੇਚੇ ਸਨ।

11. ਅਨੁਸਾਰਨ, ਇੱਕ ਖੋਜ ਪੰਚਨਾਮਾ ਐਕਸ. ਪੀ.3 ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਲਾਸ਼ ਦੇ ਉਖਾੜੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਐਕਸ. ਪੀ.4 ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਇੰਕਵੈਸਟ ਪੰਚਨਾਮਾ, ਐਕਸ. ਪੀ.14 ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

12. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਜੌਹਰੀ, ਸੋਮਸ਼ੇਖਰ ਸ਼ੈੱਟੀ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 9), ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਕਹੇ ਗਏ ਗਹਿਣੇ ਉਸਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੰਚਨਾਮਾ ਐਕਸ. ਪੀ.1 ਬਣਾ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।

13. ਇਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਖੋਜੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਚਨਾਮਾ ਐਕਸ. ਪੀ.6 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ (ਕਲੱਬ) ਵੀ ਇਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਚਨਾਮਾ ਐਕਸ. ਪੀ.8 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਫਾਵੜਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਚਨਾਮਾ ਐਕਸ. ਪੀ.8 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

14. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਸ਼ਵ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਲਈ ਜਨਰਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਕੋਪਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

15. ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਐਕਸ. ਪੀ.17 ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚੋਟਾਂ ਕਾਰਨ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਟੁੱਟਣ ਸੀ।

16. ਜਾਂਚ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ ਚਿਕਮਗਲੂਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 59 ਦੇ 2011 ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਇਆ।

17. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ 20.12.2012 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਆਦੇਸ਼ ਵਾਈਡ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ। ਇਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ।

18. ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ:

PW 1 ਸੁਗੰਧਾ, CW 7, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਧੀ।NONE

PW 2 ਵਿਸ਼ਵਾ ਕੇ. ਕੇ., CW 9, ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸ਼ਵ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਪੰਚ-ਗਵਾਹ।NONE

PW 3 ਨੰਦੀ ਪੁਰੇਲਾ, CW 11, ਪੰਚ-ਗਵਾਹ।NONE

PW 4 ਐਚ.ਐਸ. ਸਤਿਯਮੂਰਤੀ, CW 13, ਪੰਚ-ਗਵਾਹ।NONE

PW 5 ਟੀ. ਸੋਮੈਯਾ, CW18, ਪੰਚ-ਗਵਾਹ।NONE

PW 6 ਸ੍ਰੀਧਰ ਸ਼ੈੱਟੀ, CW 20, ਪੰਚ-ਗਵਾਹ।NONE

PW 7 ਐਚ. ਟੀ. ਯੋਗੇਸ਼, CW 1, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਦਾਮਾਦ ਜਿਸ ਅੱਗੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।NONE

PW 8 ਐਚ. ਐਮ. ਰਵੀਕਾਂਤ, CW 4, ਪੰਚ-ਗਵਾਹ।

NONE

9.NONEPW 9 ਆਈ. ਸੋਮਸ਼ੇਖਰ ਸ਼ੈੱਟੀ, CW 14, ਜਿਹੜੇ ਜਵੇਲਰ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਵੇਚੇ ਗਏ।

10.PW 10 ਰਵੀ ਸ਼ੈੱਟੀ, CW 22, ਪੰਚ-ਗਵਾਹ ਜਿਸ ਨੇ ਮੋਬਾਇਲ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇਖੀ।

11.PW 11 ਡਾ. ਜੇ. ਨੀਲਕੰਠੱਪਾ ਗੌੜਾ, CW 29, ਪੰਚ-ਗਵਾਹ।

12.PW 12 ਸੀ.ਵੀ. ਹਰੀਸ਼, CW 26 ਪੰਚ-ਗਵਾਹ।

13.PW 13 ਥੌਸਿਫ ਅਹਮਦ, CW 32, ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਦਾ ਪੰਚ-ਗਵਾਹ।

14.PW 14 ਜੇ.ਕੇ. ਸ਼ਿਵਕੁਮਾਰ, CW 37, ਰੇਵੇਨਿਊ ਅਧਿਕਾਰੀ।

15.PW 15 ਦਯਾਨੰਦ ਗੌੜਾ, CW 28, ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ।

16. PW 16 ਮੀਰਾਨਾਥ ਗੌੜਾ, CW 24, ਸ਼ਰਤ ਬਾਰ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕੁਕ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ PW 16 ਨਾਲ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

17. PW 17 ਮਹੇਸ਼ ਈ.ਐਸ., CW 41, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ।

18. PW 18 ਮੰਜੇਸ਼ਵਰ ਕਲੱਪਾ, CW 40, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ।

19.PW 19 ਟੀ. ਸੰਜੀਵ ਨਾਇਕ, CW 42, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ।

19. ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ., ਇਨਕ੍ਵੈਸਟ ਪੰਚਨਾਮਾ, ਖੋਜ ਪੰਚਨਾਮਾ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

20. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਬਿੰਦੂ:

"1) ਕੀ ਅਭਿਯੋਜਨ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਲੰਮਾ, ਮਾਨਜੱਪਨਾਇਕਾ ਦੀ ਦੇਰ ਪਤਨੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆਕਾਂਡੀ ਮੌਤ ਹੋਈ?

2) ਕੀ ਅਭਿਯੋਜਨ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 23.8.2010 ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਸਪਾਸ, ਹਿਰੇਕੁਡਿਗੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ

ਕੋਪਾ ਤਾਲੁਕਾ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ, ਆਪਣੀ ਆਮ ਮਨਸ਼ਾ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚ ਕੇ ਕਮਲੰਮਾ, ਮਾਨਜੱਪਨਾਇਕਾ ਦੀ ਦੇਰ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਪੜ੍ਹਿਤ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ?

3) ਕੀ ਅਭਿਯੋਜਨ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 9.00 ਵਜੇ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਕੋਪਾ ਤਾਲੁਕਾ ਦੇ ਹਿਰੇਕੁਡਿਗੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕਮਲੰਮਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ, ਆਪਣੀ ਆਮ ਮਨਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਨ ਕਮਲੰਮਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਅਤੇ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਪੜ੍ਹਿਤ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ?

4) ਕੀ ਅਭਿਯੋਗ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਮਿਤੀ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਦੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚੇਨ, ਇੱਕ ਜੋੜੀ ਕੰਨਫੁੱਲ, ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦੀ ਅੰਗੂਠੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੋਬਾਇਲ ਹੈਂਡਸੈੱਟ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 379 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ?

5) ਕੀ ਅਭਿਯੋਗ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ, ਸਾਂਝੀ ਮਨਸ਼ਾ ਦੇ ਅਗਾਂਹ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 3 ਨੇ, ਜਾਣਦਿਆਂ ਕਿ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਦੰਡਨੀਯ ਕਤਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੁਝ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕੀਤਾ; ਅਰਥਾਤ, ਕਮਲੰਮਾ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਹੋਰਾਬਿਲੁ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦਬਾ ਕੇ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2) ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 201 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ?

6) ਕੀ ਆਦੇਸ਼?

21. ਉਕਤ ਨਿਰਧਾਰਣ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ:

“ਬਿੰਦੂ ਨੰ. 1: - ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ;

ਬਿੰਦੂ ਨੰ.2: - ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ;

ਬਿੰਦੂ ਨੰ.3: - ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ;

ਬਿੰਦੂ ਨੰ.4: - ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ;

ਬਿੰਦੂ ਨੰ.5: - ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ;

ਬਿੰਦੂ ਨੰ.6: - ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ; ਇਸ ਲਈ:

22. ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

(1) ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮੋਟੀਵ. ਅਭਿਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2, ਨਾਮਤ ਗੌਰੀ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੀ।

(2) ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ ਵੱਲੋਂ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦਾਮਾਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਯੋਗੇਸ਼) ਅੱਗੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਾਹਰੀ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ।

(3) ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਪੰਚਨਾਮਾ ਖਿੱਚ ਕੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦੀ ਖੋਜ।

(4) ਜਵੈਲਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ 9) ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪੰਚਨਾਮਾ ਖਿੱਚ ਕੇ।

(5) ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਖੋਜ।

23. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਾਂਗੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧਕ ਹਾਲਾਤ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ। ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਹਵਾਲੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

"34. ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਜਿਸ ਪਹਿਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮਕਸਦ ਹੈ ਕਿ ਏ-1 ਦੇ ਏ-2 ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਨੰਮਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਸੋਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਮਕਸਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਮਕਸਦ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਜ਼1, 2 ਅਤੇ 7 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਦੀ ਮਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-2 ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫਟਕਾਰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1 ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ, ਤਾਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ-1 ਏ-2 ਨਾਲ ਦੂਰ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਏ-2 ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਵੇਖਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ। ਭਾਵੇਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1, ਧੀ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.7, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਦਾਮਾਦ ਨੇ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-2 ਵਿਚਕਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਕਣ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਿਰਫ ਸੁਣੀ-ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

35. ਜਿਸ ਦੂਜੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਐ-3 ਵੱਲੋਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦਾਮਾਦ ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ। ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ 9.12.2010 ਨੂੰ ਉਹ ਗਾਦੀਕਲੂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 9.30 ਵਜੇ, ਸਰਕਲ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਐ-3 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਰੀਬ 3 ਜਾਂ 3 1/2 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਐ-1 ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਮਲੰਮਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਹੈ ਦੋ ਬੋਤਲ ਬ੍ਰਾਂਡੀ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਲੇ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਗੌੜਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਦਿਨਮਣੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਟੀਲੇ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਐ-3 ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛੇਗਾ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐ-3 ਵੀ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਐ-3 ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਦਾ ਨਾ ਤੋ ਦੋਸਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਐ-3 ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਅੱਗੇ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕੀਤਾ, ਐ-3 ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਸੀ ਜਿਸ ਅੱਗੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਨਾ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੋਸਤ, ਤਾਂ ਐ-3 ਕਿਉਂ ਅਜਿਹਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਅੱਗੇ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਨੇੜਲਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਰਹੱਸ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਅਧੀਨ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਐ-3 ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਅੱਗੇ ਅਜਿਹਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਤਿਰਿਕਤ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਂਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਗੁਪਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਲਈ, ਮੈਂ ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1975 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 258, [ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ] ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“(ਸੀ) ਸਬੂਤ ਐਕਟ (1872), ਐਸ.24 - ਗੈਰ-ਅਦਾਲਤੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ – ਗੈਰ-ਅਦਾਲਤੀ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਹੈ। (ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ, ਫੈਸਲਾ, ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਜਗਾਉਂਦੇ।) ਪੈਰਾ 15”

36. ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ [2011] ਏ.ਸੀ.ਆਰ 704 ਵਿੱਚ ਐਸ.ਕੇ. ਯੂਸੁਫ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

“ਸੀ. ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 - ਐਸ.25 - ਗੈਰ-ਅਦਾਲਤੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ – ਗੈਰ-ਅਦਾਲਤੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਸਵੈਚਛਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਮਨੋਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ - ਗੈਰ-ਅਦਾਲਤੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰ ਜਾਵੇ। ਪੈਰਾ 22”

37. ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਏ-3 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਤੋਂ 3 1/2 ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ 4 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਮਿਲਿਆ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੁਰੰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਇਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹਿਆ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

38. ਅਭਿਯੋਗ ਜਿਸ ਤੀਜੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੇ ਦਫਨਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.19, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਨੁਸਾਰ, 10.12.2010 ਨੂੰ, ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਜ਼ 36 ਅਤੇ 37 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 9.00 ਵਜੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ; ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਜ਼ 34 ਅਤੇ 35 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ; ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਜ਼ 17 ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.38 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਵੈਚਛਿਕ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੇ ਦਫਨਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਏ-1 ਦੇ ਸਵੈਚਛਿਕ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਐਕਸ.ਪੀ.28 ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਖੀਏ, ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦਫਨਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦਿਖਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਵੈਚਛਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਲੱਬ, ਮੋਬਾਇਲ, ਫਾਵੜਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਲੱਬ ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਗਹਿਣੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਦੇਹ ਤੋਂ ਲਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹੀ ਐਕਸ.ਪੀ.28 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਵੀ ਸਵੈਚਛਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਆ ਜਿਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਦਫਨਾਇਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖੀਏ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਫਨਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ।

ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਅਤੇ 8 ਨੇ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦੇਖੀ ਸੀ ਦੀਨਾਮਣੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਹਾਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਟਿੱਲੇ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ, Dy.S.P. ਅਤੇ ਏ.ਸੀ. ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-3 ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਦਾ ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਇਆ। ਪਰ, ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-3 ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਦਾ ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਇਆ। ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ Dy.S.P, ਅਤੇ A.C. ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਅਧੀਨ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਸਥਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.8 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇਖੋ, ਉਸ ਨੇ ਉਕਤ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਲਾਊਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੇਟੀਕੋਟ ਸੀ ਲਾਸ਼ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.15 ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੇਖੀਏ, ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 3 ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟਿੱਲੇ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 121 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿਖਾਈ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ A-1, A-3 ਅਤੇ P.W.3 ਦੁਆਰਾ। ਕਿਹਾ ਸਰੀਰ ਉੱਚ ਸੀ ਕੰਪੋਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬਲਾਊਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੇਟੀਕੋਟ ਸੀ ਉਕਤ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ। ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵੇਖੀਏ ਗਵਾਹ, ਉਸਨੇ 10.12.2010 ਨੂੰ ਮੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 11.12.2010 ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਵੇਰੇ 10.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉੱਥੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵੜਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਨਾਲ ਸੀ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-3 ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹ, ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਫਿਰ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, P.W.15 ਦੇ ਸਬੂਤ ਕਿ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-3 ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਦਫਨਾਇਆ ਸੀ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ. ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਇਆ ਹੈ

ਉਸ ਥਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੜ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.11, ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ, ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਸੜੀ ਹੋਈ, ਲੱਤਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਅਰਧ-ਮੁੜੀ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਰ 'ਤੇ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਸਲੇਟੀ ਵਾਲ 12 ਇੰਚ ਲੰਬਾਈ ਵਿੱਚ, ਸਰੀਰ ਦਾ 2/3 ਹਿੱਸਾ ਸੜ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਛਾਤੀ ਵੀ ਅਰਧ-ਸੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੇ ਕਥਿਤ ਕਤਲ 23.8.2010 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਰੀਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਖੁੱਦਾਈ ਪਹਿਲਾਂ 11.12.2010 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ 11.12.2010 ਨੂੰ ਨਹੀਂ, 3 1/2 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਫਿਰ, ਮੌਤ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਖੁੱਦਾਈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.19 ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਨਾਲ ਉਸ ਥਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਵੈਚਛਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਥਾਂ ਦਿਖਾਈ। ਇਹ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਗਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-3 ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਵੈਚਛਿਕ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਦਫਨਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬਾਰੇ ਤੱਥ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਦੇਹ ਦੇ ਸਾਬਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

39. ਅਗਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕਾਰਨ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਭਿਯੋਗ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.9 ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ 2 ਜਾਂ 3 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.13 ਦੇ ਨਾਲ, ਏ-1 ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ, ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.13 ਅਤੇ ਪੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਏ-1 ਨੇ ਰਿਪਨਪੇਟ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਉੱਥੇ, ਏ-1 ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਮੇਸ਼ਵਰ ਜੁਵੈਲਰਸ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਏ-1 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.14 ਨੇ ਉਹ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹਾਜ਼ਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ.1 ਅਨੁਸਾਰ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਗਵਾਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜੁਵੈਲਰੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਪਾਸੇ ਹੋਰ ਕਈ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਉਪਲਬਧ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਚੁਣਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

40. PW.9 ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਏ-1 ਨੇ 3 1/2 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਲੇਖ ਵੇਚੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਲੇਖ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸ.ਪੀ.1 ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਜ਼ਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸੋਨਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕੋਈ ਰਸੀਦ ਬੁੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਹੋਰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦ ਉਹ ਸੋਨੇ ਦੇ ਲੇਖ ਖਰੀਦਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਨਵੇਂ ਵਰਗੇ ਹੀ ਸਨ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਲੇਖਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਨਣ ਅਤੇ ਫਾੜ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਲਦੇ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਕੋਟਿੰਗ ਨਾਲ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਜਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਲੇਖ ਨਵੇਂ ਵਰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.9 ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ 3 1/2 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਿਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਏ-1 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਸਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਕੇਸ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

41. ਅਗਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਲੱਬ, ਛਾਤਾ, ਮੋਬਾਇਲ ਅਤੇ ਫਾਵੜਾ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-3 ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ। ਭਾਵੇਂ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੂਤ P.W.8, 10,16 ਅਤੇ P.W.s 4 ਅਤੇ 5 ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖੀਏ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਲੱਬ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਦਾਗ-ਧੱਬੇ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਵਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਲੱਬ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਸਨ, 3 1/2 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣਗੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ ਦੇਖਣ ਨਾਲ, ਐਮ.ਓਸ. 9 ਅਤੇ 14 ਸਿਰਫ ਨਵੇਂ ਕਲੱਬਾਂ ਵਰਗੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਮੀਂਹ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੇ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਅਤੇ ਆਕਾਰ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਸੰਦੇਹਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

42. ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਹਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਖੋਦ ਕੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਏ-3 ਨੇ ਵੀ P.W.7 ਅੱਗੇ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-2 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਬੰਧ ਸਨ, ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਹੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

43. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਵਜਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ। ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਖਾਸ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਲੋਕ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਅਲੋਕ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਸਰੀਰ ਦੀਨਮਣੀ ਅਤੇ ਨਾਰਾਯਣਸਵਾਮੀ ਦੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 121 ਵਿੱਚ ਦਬਿਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਜਾਂਚ ਵੀ ਉਸ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭਰੇਗੀ ਜੋ ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਾਰੇ ਸੰਦੇਹਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਗੁੰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਵੀ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਵਜਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਸ ਸੰਦੇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 1 ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ, ਕੋਲ ਮੋਬਾਈਲ ਸੀ ਅਤੇ 24.8.2010 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਸਵਾਭਾਵਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਧੀ, ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ; ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਕੋਲ ਮੋਬਾਈਲ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰ ਉਹ ਇੱਕ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 1 ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਤੇ ਕਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਦੇਹਜਨਕ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੈ।

44. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੁਥਰਾ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਮੈਂ ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 5 ਤੱਕ ਨੇਗੇਟਿਵ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

24. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਾਰੇ ਸੰਦੇਹਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਤਦਨੁਸਾਰ, ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 20.12.2012 ਨੂੰ, ਇੱਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

25. ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਸਟੇਟ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 473 ਦੀ 2013 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਗੌਰੀ ਉਰਫ ਗੌਰੰਮਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਬਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 25,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 201 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਾਧਾਰਣ ਕੈਦ ਅਤੇ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ

ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 201 ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ 5,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਈ।

26. ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਲਈ ਹੈ। ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ।

27. ਇਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1) ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ

28. ਮਿਸਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਲਟਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂਵਾਦੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਬਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਗਲਤ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੇੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਲਟਾ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਿ ਬਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਤਾਂ ਇਹ ਤਦ ਅਤੇ ਤਦ ਹੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਤਰਕ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ।

29. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ ਵੱਲੋਂ ਪੀਡਬਲਿਊ 7 ਅੱਗੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤਿਰਿਕਤ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਭਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਵੀ, ਇੱਕ ਅਤਿਰਿਕਤ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਰਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਸੀਤਾਰਾਮ ਵੱਲੋਂ ਪੀਡਬਲਿਊ 7 ਯੋਗੇਸ਼ ਅੱਗੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤਿਰਿਕਤ ਨਿਆਇਕ

ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ।

30. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਹਥਿਆਰ, ਗਹਣੇ, ਮੋਬਾਈਲ, ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੋਜਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

31. ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਸਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਕਾਉਣੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ

32. ਵੀ.ਐਨ. ਰਾਘੁਪਤੀ, ਰਾਜ ਦੇ ਕਰਨਾਟਕ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਕਾਉਣੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਹੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹਨ ਜੋ ਕੇਵਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

33. ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਕਾਉਣੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

34. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਬਰੀਤੀ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀਤੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।

35. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ, ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ, ਸ਼ਿਓ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬਨਾਮ ਕਿੰਗ-ਐਮਪਰਰ, 1934 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਪੀ.ਸੀ. 42 : (1933-34) 61 ਆਈ.ਏ. 398 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1934 ਪੀ.ਸੀ. 227 (2), ਵਿੱਚ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

".....ਪਰ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਵੇਗੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ: (1) ਪਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ; (2) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ, ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; (3) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ; ਅਤੇ (4) ਇੱਕ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਧੀਮਾਪਨ ਜੋ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।"

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ

ਹਨ।

36. ਸ਼ਿਓ ਸ੍ਵਰੂਪ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੰਦਰੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (2007) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 415 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"16. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੁੱਗਣਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਸੂਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਦਾਂਤ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਬਰੀਕਰਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਬਲਕਿ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਦੁਬਾਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

37. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਐਟਲੀ ਬਨਾਮ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਐਸ.ਸੀ. 807, ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀ ਕਿ ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੁੱਭਾ ਰਾਓ, ਜੀ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ) ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਐਸ.ਸੀ. 715 ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹਨ।

“9. ਪਿਛਲੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ: (1) ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ; (2) ਸ਼ਿਓ ਸ੍ਵਰੂਪ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ, 61 ਇੰਡ ਐਪ 398 : (AIR 1934 PC 227 (2)) ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਸਹੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (3) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, (i) “ਮਜਬੂਤ ਅਤੇ ਜਬਰਦਸਤ ਕਾਰਨ”, (ii) “ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਠੋਸ ਕਾਰਨ”, ਅਤੇ (iii) “ਮਜਬੂਤ ਕਾਰਨ” ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਪੀਲ ਖਿਲਾਫ ਬਰੀਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣ ਲਈ; ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਨਾ ਕੇਵਲ ਉਹ ਹਰ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰੇ, ਪਰ ਉਹ ਕਾਰਨ ਵੀ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਰੀਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।”

38. ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਹੇਰ ਰਾਜਾ ਖੀਮਾ ਬਨਾਮ ਸੌਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ, AIR 1956 SC 217 : 1956 ਕ੍ਰਿ ਐਲਜੇ 426, ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ “ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਜਬੂਤ ਅਤੇ ਜਬਰਦਸਤ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਗਲਤ ਸੀ”।

39. ਐਮ.ਜੀ. ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ, AIR 1963 SC 200 : (1963) 1 ਕ੍ਰਿ ਐਲਜੇ 235, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਗਜੇਂਦਰਗਡਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ) ਦਾ ਬਰੀਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਾਵਧਾਨੀ ਭਰਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ “ਨਹੀਂ ਹੈ

40. ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਸਹਾਬਰਾਓ ਬੋਬਡੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ, (1973) 2 ਐਸਸੀਸੀ 793 : 1973 ਐਸਸੀਸੀ (ਕ੍ਰਿ) 1033, ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਇਯਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"6. .....ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀ ਨਿਆਇਕ ਉਤਸ਼ਾਹਤਾ ਲਈ ਮਾਸੂਮਿਅਤ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਲੋੜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪੀਛਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਰਜਿਨਲ ਮਾਸੂਮਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ....."

41. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਮੇਸ਼ ਬਾਬੂਲਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ, (1996) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 225 : 1996 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 972, ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿਚਾਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"7. .....ਬਰੀ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹਨ। ਜੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੇੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਲਟਾ, ਜੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੋਲਦੀ ਹੈ, ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿ ਬਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਪਰੋਕਤ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਹਿਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਤਦ ਅਤੇ ਤਦ ਹੀ — ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ....."

ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿਆਇਕ ਭੁੱਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬਰੀ ਜਾਂ ਮਾਸੂਮ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

42. ਅਜੀਤ ਸਾਵੰਤ ਮਜਗਾਵੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ, (1997) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 110 : 1997 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 992, ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 16, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅਤੇ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨਗੇ:

"16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅਤੇ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨਗੇ" [ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਸਿਦਾਂਤ ਅਣਗਿਣਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਹਰਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

(1) ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਸਮੇਂ ਇਸਦੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।

(2) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਤੀਜਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਕ੍ਰਿਤ।

(3) ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਹਰ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਅਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(4) ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਅਜੇ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਮਾਨਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(5) ਜੇਕਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵਾਜਬੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਜ਼ਰੀਆ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(6) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਵਾਹੀ-ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਸੀ।

(7) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਸ਼ੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਮਨਾਏ।

43. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੰਦਰੱਪਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਫਰਕ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ, ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਧੀਮਾਪਨ ਇੱਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਫੈਸਲਾ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵਾਜਬੀ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਸੀ ਉੱਥੇ ਦਖਲ ਦੇਣਾ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਤੱਥ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦ

“42. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਬਰੀਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਉਭਰਦੇ ਹਨ:

(1) ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ, ਪੁਨਰਮੂਲਿਆਂਕਨ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬਰੀਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

(2) ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾ, ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਉੱਤੇ, ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) “ਮਜਬੂਤ ਅਤੇ ਜਬਰਦਸਤ ਕਾਰਨ”, “ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਪਰਯਾਪਤ ਆਧਾਰ”, “ਬਹੁਤ ਮਜਬੂਤ ਹਾਲਾਤ”, “ਵਿਕ□ਤ ਨਤੀਜੇ”, “ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ”, ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਵਿਵਿਧ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਬਰੀਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਜਾਏ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਦਖਲ ਨਾਲ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ “ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਫੁਲਕਾਰੀਆਂ” ਵਧੇਰੇ ਹਨ।

(4) ਪਰ, ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੁੱਗਣਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬੇਗੁਨਾਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੂਜਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਰੀਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਪੁਖਤਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ

ਦੁਆਰਾ।

(5) ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਉਚਿਤ ਨਤੀਜੇ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

44. ਨੇਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ, (2009) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 351, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨੇਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਆਰ.ਏ-ਡੀ ਨੰਬਰ 99-ਡੀ.ਬੀ.ਏ. ਦੇ 1993, ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 21-7-1997 (ਪੀ&ਐਚ), ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ।

45. ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੇਠ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

45.1. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ 'ਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਬਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਗਲਤ ਤਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਅਤੇ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ, ਕੁਝ ਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਤਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਲਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਹਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1982) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 352]. ਇਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਇਸ ਸੰਕੋਚ ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹਨ। [ਅਰੁਣਾਚਲਮ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਐਸ.ਆਰ. ਸਾਧਨਾਂਥਮ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 297]. ਜੇਕਰ ਇਕ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਜੋ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਕੇ, ਇਕ ਅਟੱਲ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਜੋ ਬਰੀਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਮਨੋਰੰਜਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, 1991 ਸੁਪ. (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 35 : 1990 ਕ੍ਰਿ ਐਲ.ਜੇ. 2274].

45.2. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੇਠ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

45.2.1. ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸੋਚ ਜਾਂ ਤਰਕ ਵਿਕ□ਤ ਹੈ:

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਜੋ ਕਿ ਬਲਕਿ ਅਵਾਸਤਵਿਕ ਹਨ, ਨਾਕਾਬਲ-ਖੰਡਨ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। [ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1983) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 393]. ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਧੇ, ਇਕਮਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਣ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। [ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ੰਕਰ, 1980 ਸੁਪ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 489 : 1981 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 428].

(b) ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ "ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ" ਗਵਾਹ ਸਨ। [ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਾਕਿਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1980) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 55]।

(c) ਜਿੱਥੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਵਾਸਤਵਿਕ ਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ

ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਮੋਟਿਵ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1983) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 393]।

(d) ਜਿੱਥੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਮਰਨ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਸੰਬੰਧਿਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਸੱਟ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਨਹੀਂ। [ਅਰੁਣਾਚਲਮ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਐਸ.ਆਰ. ਸਾਧਨਾਨਥਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 297]।

(e) ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ "ਸਪਸ਼ਟ ਸਬੂਤ" ਦੇ ਅਵਾਸਤਵਿਕ ਮਾਨਕ ਦੀ ਬਜਾਏ "ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ" ਦੇ ਮਾਨਕ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਖਾਮੀਆਂ ਵਾਲਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। [ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰੰਝਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1986) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 99]।

(f) ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਅਤਿਰੰਜਿਤ ਅਤੇ ਮਨਘੜੰਤ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਨ; [ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਚੰਪਾਲਾਲ ਪੁੰਜਾਜੀ ਸ਼ਾਹ, (1981) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 610] ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੰਦੇਹ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਤਿਰੰਜਿਤ ਭਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਰੀਕਰਨ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। [ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1990) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 445]।

(g) ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪਰਯਾਪਤ ਮੋਟਿਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ

ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ "ਮੋਟੀਵ" ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ। [ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਬੋਗਮ ਚੰਦਰਯਾਹ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (1986) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 637].

45.2.2. ਜਿੱਥੇ ਬਰੀਕਰਨ ਨਾਲ ਭਾਰੀ ਅਨਿਆਇ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੋਵੇ:

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਵਿਛੋੜਿਆ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਉਥਲੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ, [ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਫੇਰੂ ਸਿੰਘ ਅੱਤੇ ਹੋਰ, 1989 ਸੁਪ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 288] ਜਾਂ ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਫੈਂਟੇਸੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਿਤ ਹਲਕੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ [ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਪੁੱਸੂ ਉਰਫ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ੋਰ, (1983) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 502].

(ਬ) ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇਰੀ ਦਾ ਸ਼ਰੇਆਮ ਦੋਸ਼ ਅਭਿਯੋਜਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਸੁਸਤੀ ਜਾਂ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਸੀ; ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਟਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਚੰਪਾਲਾਲ ਪੁੰਜਾਜੀ ਸ਼ਾਹ, (1981) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 610].

46. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਇਲਜ਼ਾਮੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਕਿ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਗਲਤ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਾਂਗੇ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ

47. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸ਼ਰਦ ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸਰਦਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਟੇਟ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, (1984) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 116, ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“152. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਫੈਸਲੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੁਭਾਵ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਬੂਤ ਬਾਰੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫੈਸਲਾ ਹਨੁਮੰਤ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਟੇਟ ਮਧਿਆ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਐਸ.ਸੀ. 343 : 1952 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1091 : 1953 ਕ੍ਰਿ ਐਲ.ਜੇ. 129].

ਕ੍ਰਾਈ ਐਲ.ਜੇ 1297] . ਇਹ ਕੇਸ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਤੁਫੈਲ (ਉਰਫ) ਸਿੱਮੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ [(1969) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 198 : 1970 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕ੍ਰਾਈ) 55] ਅਤੇ ਰਾਮਗੋਪਾਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾ□ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ [(1972) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 625 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1972 ਐਸ.ਸੀ 656]. ਇਹ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਨੇ ਹਨੁਮੰਤ ਕੇਸ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1952 ਐਸ.ਸੀ 343 : 1952 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1091 : 1953 ਕ੍ਰਾਈ ਐਲ.ਜੇ 1297] ਵਿੱਚ ਕੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ:

ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਸਬੂਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਦੋਸ਼ੀਪਨ ਦੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਇੰਸਟੈਂਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਪਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਗਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਿਰਫ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦੇਣ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਿਲਸਿਲਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਨਾ ਛੱਡੇ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

153. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ:

(i) ਦੋਸ਼ੀਪਨ ਦੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ 'ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ' ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ 'ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ' ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। 'ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ “ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ” ਵਿਚਕਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਬਲਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਕ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਸਹਾਬਰਾਓ ਬੋਬਾਡੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾ□ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ [(1973) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 793 : 1973 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕ੍ਰਾਈ) 1033 : 1973 ਕ੍ਰਾਈ ਐਲ.ਜੇ 1783] ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ : [ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਪੈਰਾ 19, ਪੰ. 807 : ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕ੍ਰਾਈ) ਪੰ. 1047]

ਜ਼ਰੂਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕੇ

(2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਪਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਗਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ,

(3) ਹਾਲਾਤ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੁਭਾਵ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ,ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ,

(4) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇਜੋ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ

(5) ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰ□ੰਖਲਾ ਇੰਨੀ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡੇਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।

154. ਇਹ ਪੰਜ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਿਦਾਂਤ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਇੰਝ ਕਹਿ ਸਕੀਏ, ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।"

48. ਵਿਲੀਅਮ ਵਿਲਸ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟੀ. ਅਤੇ ਜੇ.ਡਬਲਿਊ. ਜਾਨਸਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ 1872 ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸਿੱਧੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸੁਣਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਤੱਥ ਸੱਚੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਗਲਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸੇ ਜਾਂ ਅਨੁਰੂਪ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀਅਤ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ?.

ਸ਼ਬਦ PRESUMPTIVE ਅਕਸਰ CIRCUMSTANTIAL EVIDENCE ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਧਾਰਣਾ," ਐਕਸ ਵੀ ਟਰਮੀਨੀ, ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ "ਧਾਰਣਾਤਮਕ," ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਅਤੇ ਧਾਰਣਾਤਮਕ ਸਬੂਤ, ਇਸ ਲਈ, ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਅਸਰ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸਮਝਾਉਣ ਜਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਤਰਕ ਦਾ ਢੰਗ ਰੀਡਕਸ਼ਨ ਐਡ ਐਬਸਰਡਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਜੁਲਦਾ ਹੈ।

49. ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਮਾਨ ਸਥਾਪਿਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨਾਕਾਬਲ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਹੀ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਕੇਲਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਸਥਾਪਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਗਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

50. ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 7, ਐਚ.ਟੀ. ਯੋਗੇਸ਼ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦਾਮਾਦ) ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 7 ਨੇ ਆਪਣੀ

ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 21.01.2012 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"1. ਮੈਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲਮਮਾ ਮੇਰੀ ਸਾਸ ਹੈ। ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.8 ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1 ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਭੈਣ ਹੈ। ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.12 ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1 ਦਾ ਪਤੀ ਹੈ। ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.5 ਅਤੇ 6 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਰਾ ਹਨ। ਮੈਂ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਸਾਸ ਦੀ ਮੌਤ 23.08.2010 ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਐਂਟ ਗੌਰੰਮਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਆਲੋਕ ਨਾਮ ਨਾਲ 24.08.2010 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਲਗਭਗ 6.30 ਵਜੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਸਾਸ ਕਮਲਮਮਾ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਐਂਟ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲਮਮਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਧੀ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੋਸਮਾਨੇ, ਹਿਰੇਕੁਡੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਐਂਟ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਕੇਲੀ ਉੱਥੇ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਐਂਟ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬੱਚੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਐਂਟ ਦਾ ਪਤੀ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਏ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਕੇ ਅਸੀਂ ਮੇਰੀ ਸਾਸ ਕਮਲਮਮਾ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਰਾਗ ਨਾ ਲੱਭ ਸਕੇ ਲਗਭਗ 1 ਵਜੇ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਅਤੇ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਾਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਿਆ।

2. 09.12.2010 ਨੂੰ ਮੈਂ ਗਡੀਕੱਲੂ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਗਭਗ 9.30 ਵਜੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗਡੀਕੱਲੂ ਚੌਕ ਵਿੱਚ ਏ3 ਸੀਤਾਰਾਮ ਭੱਟ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਰੀਬ 3 ਜਾਂ 3 1/2 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਏ1 ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਮਲੰਮਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਹੈ ਦੋ ਬੋਤਲ ਬ੍ਰਾਂਡੀ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਲੇ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਗੌੜਾ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਧਾਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੀਨਮਣੀ ਦੀ ਜਮੀਨ ਤੇ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਹ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ।

3. ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਅਕਸਰ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਏ2 ਦੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਬੰਧ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ।

4. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ 10.12.2010 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਹੁਣ ਐਕਸ.ਪੀ-11 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-11(ਏ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ।

5. ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ ਆਏ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਉਥੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਤੋਂ 4 ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿਖਾਈ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਮਲੰਮਾ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕਮਲੰਮਾ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਖੋਦ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 121, ਸਰਕਾਰੀ ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਹੋਰਾਬਿਲੂ ਵਿੱਚ ਦਬਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਦੇਹ ਨੂੰ ਖੋਦ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਦੇਹ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੈਟੀਕੋਟ, ਇੱਕ ਬਲਾਉਜ ਸੀ। ਉਥੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦੇਹ ਨੂੰ ਖੋਦ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ। ਖੋਦ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ ਗਈ ਮਹਾਜ਼ਰ: ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਸ.ਪੀ-3 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-3(ਬੀ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਫੋਟੋਆਂ ਵੀ ਖਿੱਚੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਹੁਣ ਤਿੰਨ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਐਕਸ ਪੀ-4 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੀ.ਡਬਲਿਊਜ਼. 2 ਤੋਂ 4 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਨੇ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ।

6. 14.12.2010 ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਕਰੀਬ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬੁਲਾਇਆ। ਉਸ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਏ1 ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.24 ਮੀਰਾਨਾਥ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਮੋਬਾਈਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.22 ਅਤੇ 23 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹਾਜ਼ਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹੀ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਹੁਣ ਐਕਸ.ਪੀ-12 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-12(ਏ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਫੋਟੋ ਵੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਫੋਟੋ ਐਕਸ.ਪੀ-13 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੋਬਾਈਲ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਮ.ਓ.4 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਸ

ਦਾ ਸੈੱਲ ਨੰਬਰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 4ਥੀ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ।

7. ਮੇਰੀ ਸਾਸ ਇੱਕ ਚੇਨ ਪਾਉਂਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਣਪਤੀ ਦਾ ਲਾਕੇਟ ਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਮ.ਓ.1 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਜੋੜੀ ਓਲੇ ਨਾਲ ਨੀਲੇ ਪੱਥਰ ਦੇ ਬੀਚ ਵਿੱਚ ਚਿੱਟੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਮ.ਓ.2 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦੀ ਅੰਗੂਠੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਪੱਥਰ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਮ.ਓ.3 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਲਾਊਜ ਅਤੇ ਪੈਟੀਕੋਟ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਸਨ। (ਹੁਣ ਇੱਕ ਮੋਹਰਬੰਦ ਲਿਫਾਫਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਹਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਲਾਊਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੈਟੀਕੋਟ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ। ਇਹ ਹੁਣ ਐਮ.ਓ.11 ਅਤੇ 12 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹਨ।"

51. ਸਾਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 7 ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵੱਲ ਸੰਦਰਭ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸਾਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰੀ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

52. ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ 23.08.2010 ਹੈ। ਤਥਾਕਥਿਤ ਬਾਹਰੀ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3) ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 09.12.2010 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਸੀਤਾਰਾਮ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ.3) ਨੇ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 7 ਐਚ.ਟੀ. ਯੋਗੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਬਾਹਰੀ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

53. ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ, ਜੇਕਰ ਸਵੈਚਛਿਕ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਠੀਕ ਮਨੋਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਤੱਥ ਵਾਂਗ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕੀਮਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਵਾਂਗ, ਉਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਮਾਨ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਗਵਾਹ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੈਰੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਭਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵੇ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮੋਟੀਵ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ, ਇਕਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਜੋ ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਉੱਤੇ ਸਖਤ ਪ੍ਰੀਖਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦਾ ਟੈਸਟ ਪਾਸ ਕਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

54. ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰੀ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਸਵੈਚਛਿਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਜਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਵੈਚਛਿਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

55. ਵਾਧੂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਹਿਦੇਵਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, (2012) 6 SCC 403,

ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ:-

“15.1. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [1995 Supp (4) ਵਿੱਚ SCC 259 : 1996 SCC (Cri) 59] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸਿਆ ਕਿ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 265, ਪੈਰਾ 10)

"10. ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਵ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪਰਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਵੇ, ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਹੱਤਵ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

15.4. ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਰਾਮ [(2003) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 180 : 2003 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1965] ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਕਿ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 192, ਪੈਰਾ 19)

“19. ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ, ਜੇਕਰ ਸਵੈਚਛਿਕ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੱਥ ਵਾਂਗ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਵਾਂਗ, ਉਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 192, ਪੈਰਾ 19)

“19. ... ਅਜਿਹਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੱਖਪਾਤ ਰਹਿਤ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੈਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵੇ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੋਟੀਵ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ....”

15.6. ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ [(2010) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 604 : (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 79] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 611, ਪੈਰਾ 29-30)

“29. ਇਹ ਕੋਈ ਅਬਸੋਲਿਊਟ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਵੇਖੋ ਥਿੰਮਾ ਅਤੇ ਥਿੰਮਾ ਰਾਜੂ ਬਨਾਮ ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ [(1970) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 105 : 1970 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 320] , ਮੁਲਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਐਸ.ਸੀ. 902 : 1959 ਕ੍ਰਿ ਐਲ.ਜੇ. 1219], ਸ਼ਿਵਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ [(2006) 1 SCC 714 : (2006) 1 SCC (ਸੀਆਰਆਈ) 470] (ਐਸਸੀਸੀ ਪੈਰਾ 40 ਅਤੇ 41 : ਏਆਈਆਰ ਪੈਰਾ 41 ਅਤੇ 42), ਸ਼ਿਵ ਕਰਮ ਪਯਸਵਾਮੀ ਤਿਵਾੜੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ [(2009) 11 SCC 262 : (2009) 3 SCC (Cri) 1320] ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ. ਆਜ਼ਾਦ ਬਨਾਮ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਦਾ ਰਾਜ।[(2008) 15 SCC 449 : (2009) 3 SCC (Cri) 1082]]"" [ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

56. ਇਹ ਅਚਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਇਕ ਸਵੈਚ੍ਛਿਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਇਸਨੂੰ ਸਵਤੰਤਰ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਬਾਹਰ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੁਖਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ ਕੱਕੜ ਬਨਾਮ ਨਵਲ ਦੁਬੇ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, (1992) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 204, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1977) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 452, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ

ਇਹ ਮੰਗਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਬਾਹਰ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਮੰਗਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਸਵਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

57. ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਬਾਹਰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਆਪਣੀ ਫਿਤਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪਰਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਬਾਹਰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਵੇ, ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਹੱਤਵ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਂਗ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਬਾਹਰ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵਤੰਤਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪੁਖਤਾ ਲੱਭਦੀਆਂ ਹਨ।

58. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਐਸ.ਸੀ. 159 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ:

“ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਧਾਰਣ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕੇਵਲ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੇਖੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਇਸ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹੈ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਤਾਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਜੱਜ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖੜੇ ਹੋਣ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵੇਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜੱਜ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਮਦਦ ਤੋਂ ਉਹ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 8, 10]"

59. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਖਤਾਗੀ ਲਈ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਮੁੱਖ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਖਤਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕੇਵਲ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੌਰ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਨਿਰਣਾ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

60. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 7 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਹੀ ਵੀ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੋਈ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 7 ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ।

61. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕੇ ਕਿ, ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਟ ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਾਹਰੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਬਿਆਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਸਵਾਲ ਕੇਵਲ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

62. ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"30. ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੱਲੋਂ

ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਉਹ ਬਿਆਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਜੋ ਉਹ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

[ਵਿਆਖਿਆ:—"ਅਪਰਾਧ", ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ
ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼।]

63. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ, ਭਾਵੇਂ ਸਹੀ ਢੰਗਨਾਲਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਹੈਆਮ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰਪੁਖਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਬਿੰਦੂ ਜਾਂ ਇਕੱਲਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ,ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਰੀਚਰਨ ਕੁਰਮੀ& ਜੋਗੀਆ ਹਾਜਮ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ AIR 1964 SC 1184 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,ਅਤੇਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਰਾਮ ਚੰਦਰਅਨਜ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, AIR 1957 SC 381 ਜਿਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਿਰਫ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਬਸਤੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਵੀਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

64. ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਦੇ। ਅਸੀਂ ਕਾਲਕ੍ਰਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

65. ਭੂਬੋਨੀ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਦ ਕਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ AIR1949 PC 257 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, (ਅ) ਖੋਲੀਲ ਬਿਹਾਰਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਜਿਸ ਨੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੁਕਰਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, (ਬ) ਤ੍ਰਿਨਾਥ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 164 Cr. P.C. ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ (ਸੀ) ਇੱਕ ਲੰਗੋਟੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਘਾਹ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਬਿੰਦੂ (ਬ) ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਵਿੱਚ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1872 ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਵਿਛੋੜਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇਕਬਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤ੍ਰਿਨਾਥ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਇਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰੋਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਤ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰਯੋਗ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਕੁਝ ਸਮਰਥਨ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਸੱਚ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਸਹੁੰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨੇਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਜ਼ੂਰ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਮੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 30, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ

ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਇਹ ਸਬੂਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਤੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

66. ਰਾਮ ਚੰਦਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਕੇਸ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ AIR 1957 SC 381 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਤਲ ਦਾ ਵੀ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪਸ ਡੈਲਿਕਟੀ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਾਪਸ ਲਏ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਰਪਸ ਡੈਲਿਕਟੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਕਤਲ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਬੂਤ, ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਪਰੋਕਸੀ, ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਰਾਮ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਦੋਸ਼ੀ, ਰਾਮ ਭਰੋਸੇ, ਖਿਲਾਫ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ, "ਇਹ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਿਰਫ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਮ ਭਰੋਸੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਿਰਫ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

67. ਹਰੀਚਰਨ ਕੁਰਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਕੇਸ ਫਿਰ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਸਬੂਤੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਖੰਡ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਨਾਲ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ। ਜੈਸਾ ਕਿ ਫੈਸਲ

ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਵੈਚਛਿਕ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਰਾਮ ਸੁਰਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਏ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਬਾਰੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਸੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਕਿਹੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸੱਚਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋਵੇ, ਸਬੂਤ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਸਿਦਾਂਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸੁਬਸਟੈਂਟਿਵ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਹੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ, ਨੈਤਿਕ ਯਕੀਨ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਹਨ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਇੱਕ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਨਿਆਂਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦਾ ਧਾਰਣਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ।

68. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕੱਠੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਗਏ

ਸਾਰਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕੱਠੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ, ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕੋ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਸਿਦਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਉਸ ਦੇ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਸੁਬਸਟੈਂਟਿਵ ਟੁਕੜਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਚਿੰਤਤ ਇੱਕੱਠੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਹੋਣ।ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ ਬੱਾਰੀਕ ਫਰਕ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ, ਕੱਪੜੇਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੀ ਖੋਜ

69. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਪੰਚਨਾਮਾ ਖਿੱਚ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਖੋਜ ਕੱਢਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 5 ਟੀ. ਸੋਮਾਇਆ ਦੇ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 5 ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“1. ਮੈਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.19 ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.19 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਏ1 ਸੁਬ੍ਰਮਣਯ ਵੀ ਉੱਥੇ ਸੀ। ਉੱਥੋਂ ਏ1 ਸਾਨੂੰ ਕਮਲੰਮਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਕਮਲੰਮਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਏ2 ਦਾ ਘਰ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏ1 ਕੱਪੜੇ ਦੇਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਉੱਥੇ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਮਲੰਮਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਜਿੱਥੇ ਲੱਕੜ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉੱਥੋਂ ਏ1 ਨੇ ਇੱਕ ਪੈਂਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਮੀਜ਼ ਕੱਢੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਹਾਜ਼ਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਸ ਮਹਾਜ਼ਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਹੁਣ ਐਕਸ.ਪੀ-6 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-6(ਏ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਉਹ ਮਹਾਜ਼ਰ ਸਵੇਰੇ 9.30 ਤੋਂ 10.30 ਵਜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। (ਹੁਣ ਦੋ ਕਵਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।) ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਿਮੈਂਟ ਰੰਗ ਦੀ ਪੈਂਟ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਐਮ.ਓ.7 ਅਤੇ 8 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹਨ। ਐਮ.ਓ.7 ਅਤੇ 8 ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫੋਟੋ ਵੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਹੁਣ ਐਕਸ.ਪੀ-7 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹੈ।”

70. ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 6 ਸ੍ਰੀਧਰ ਸ਼ੈੱਟੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀਧਰ ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“1. ਮੈਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.21 ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। 14.12.2010 ਨੂੰ ਮੈਂ ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.21 ਨੂੰ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.42 ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 121 ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਲੈ ਗਏ ਜੋ ਦੀਨਮਣੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪਾਸੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਕਲੱਬ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਇੱਕ ਝਾੜੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ1 ਨੇ ਝਾੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਲੱਬ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਸ ਕਲੱਬ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਐਮ.ਓ.9 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ3 ਵੀ ਝਾੜੀ ਦੇ ਪਾਸੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਫਾਵੜਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਸ ਫਾਵੜੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਹੁਣ ਐਮ.ਓ.10 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਮ.ਓ.9 ਅਤੇ ਐਮ.ਓ. ਨੂੰ ਮਹਾਜ਼ਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਸ ਮਹਾਜ਼ਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਹੁਣ ਐਕਸ.ਪੀ-8 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-8(ਏ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਉਹ ਮਹਾਜ਼ਰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਤੋਂ 11.30 ਵਜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਫੋਟੋਆਂ ਵੀ ਖਿੱਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਉਹ ਦੋ ਫੋਟੋਆਂ ਐ

"71. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ

(ਏ-2) ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਲਈ, ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. ਐਚ.ਟੀ. ਯੋਗੇਸ਼ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 7 ਐਚ.ਟੀ. ਯੋਗੇਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"5. ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਏ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਉੱਥੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਤੋਂ 4 ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਉੱਥੇ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿਖਾਈ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਮਲੰਮਾ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਦਫਨਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕਮਲੰਮਾ ਦਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 121, ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ, ਹੋਰਾਬਿਲੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦਫਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਸ਼ਰੀਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੈਟੀਕੋਟ, ਇੱਕ ਬਲਾਉਜ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਅਤੇ ਮਹਾਜ਼ਰ ਕੱਢਿਆ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹੀ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਸ.ਪੀ-3 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਜ਼ਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-3(ਬੀ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਫੋਟੋਆਂ ਵੀ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਤਿੰਨ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਐਕਸ ਪੀ-4 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਜ਼ 2 ਤੋਂ 4 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਨੇ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ।"

"6. 14.12.2010 ਨੂੰ ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ। ਉਸ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਏ1 ਵੀ..." ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.24 ਮੀਰਾਨਾਥ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮੋਬਾਇਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਮੋਬਾਇਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.22 ਅਤੇ 23 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮਹਾਜ਼ਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹੀ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਹੁਣ ਐਕਸ.ਪੀ-12 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਜ਼ਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-12(ਏ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਫੋਟੋ ਵੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਫੋਟੋ ਐਕਸ.ਪੀ-13 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਜ਼ਦ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੋਬਾਇਲ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਮ.ਓ.4 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਜ਼ਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਸ ਦਾ ਮੋਬਾਇਲ ਨੰਬਰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 4ਥੀ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

7. ਮੇਰੀ ਸਾਸ ਨੇ ਗਣਪਤੀ ਪੈਂਡੈਂਟ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚੇਨ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਮ.ਓ.1 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਜੋੜੀ ਓਲੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨੀਲਾ ਪੱਥਰ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਚਿੱਟੇ ਪੱਥਰ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਮ.ਓ.2 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦੀ ਅੰਗੂਠੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਪੱਥਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਮ.ਓ.3 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਲਾਉਜ ਅਤੇ ਪੈਟੀਕੋਟ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਸਨ। (ਹੁਣ ਇੱਕ ਮੁਹਰਬੰਦ ਲਿਫਾਫਾ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਹਰਾਂ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਲਾਉਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੈਟੀਕੋਟ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਇਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਐਮ.ਓ.11 ਅਤੇ 12 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।"

72. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 8 ਐਚ. ਐਮ. ਰਵੀਕਾਂਤ ਵੀ ਇੱਕ ਪੰਚ-ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"2. 11.7.2010 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਕੇ.ਪੀ.ਆਈ. ਨੇ ਮੈਨੂੰ, ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਏ1 ਸੁਬ੍ਰਮਣਯ ਅਤੇ ਏ3 ਸੀਤਾਰਾਮ ਭੱਟ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਗੱਡੀਕੱਲੂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਏ.ਸੀ., ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਨਾਲ ਮੈਂ ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ. 2 ਅਤੇ 3 ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦਫਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ1 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦਫਨਾਇਆ ਸੀ। ਏ1 ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਅਤੇ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਨੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਖੋਦ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਕਮਲਾਮਾ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਕਹੀਂ ਸਰੀਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਲਾਉਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੈਟੀਕੋਟ ਮਿਲਿਆ। ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਖੋਦਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹਾਜ਼ਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ-3 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ। ਐਕਸ.ਪੀ-3(ਸੀ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਖਿੱਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਸ.ਪੀ-4 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਸੀ.ਡੀ. ਐਮ.ਓ.13 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

3. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਮਹਾਜ਼ਰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹ ਮਹਾਜ਼ਰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ: ਇਹ ਹੁਣ ਐਕਸ.ਪੀ-14 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-14(ਏ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਐਕਸ.ਪੀ-14 ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਅਤੇ 3 ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

4. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐ1 ਸਾਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲਮਮਾ ਦੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਦਰਵਾਜੇ ਤੇ ਲੈ ਜਾ ਕੇ, 3 ਤੋਂ 4 ਫੁੱਟ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਉਸ ਥਾਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲਮਮਾ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐ1 ਸਾਨੂੰ 5 ਤੋਂ 6 ਫੁੱਟ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਇੱਕ ਪਸ਼ੂਘਰ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਡੰਡਾ ਕੱਢਿਆ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਸ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਡੰਡਾ ਨੂੰ ਐਮ.ਓ.1.4 ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਛੱਤਰੀ ਨੂੰ ਥੀਰਥਹੱਲੀ ਕੁੱਪੱਲੀ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਉੱਪਰ ਬੱਸ ਸ਼ੈਲਟਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐ1 ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਕੁੱਪੱਲੀ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਬੱਸ ਸਟਾਪ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐ1 ਨੇ ਜੀਪ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜੀਪ ਤੋਂ ਉੱਤਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐ1 ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲਟਰ ਦੀ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਰੱਖੀ ਛੱਤਰੀ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਲਿਆਇਆ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਸ ਛੱਤਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਛੱਤਰੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਐਮ.ਓ.1.5 ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਡੰਡੇ ਅਤੇ ਛੱਤਰੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕੁੰਮ ਜ਼ਬਤੀ ਮਹਾਜ਼ਰ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਐਕਸ.ਪੀ-੧੫ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-੧੫(ਏ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਉਕਤ ਮਹਾਜ਼ਰ ਦੁਪਹਿਰ ੨ ਵਜੇ ਤੋਂ ੪ ਵਜੇ ਤੱਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਐ੩ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਐ1 ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਐਮ.ਓ.1.4 ਅਤੇ ੧੫ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਐ1 ਅਤੇ ਐ੩ ਨੇ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਾਜ਼ਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫੋਟੋਆਂ ਵੀ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਕਤ ਪੰਜ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਐਕਸ.ਪੀ-੧੬ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

73. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ ੯ ਸੋਮਸ਼ੇਖਰ (ਜਵੈਲਰ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ:

“1. ਮੈਂ A1 ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੋਨਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮੇਰੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਹਾਂ ਰੋਡ 'ਤੇ ਰਿਪਨਪੇਟ ਵਿਖੇ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਥੀਰਥਹੱਲੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਏ-1 ਦੇ ਨਾਲ ਆਈ 13.12.2010 ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁਲਿਸ A1, C.W.15/ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੁਰੂਰਾਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏ.1 ਆਈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਨਾ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਏ1 ਥ੍ਰੀ ਤੋਂ ਸੋਨਾ ਲਿਆ ਅਤੇ 1/2 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਆਈ ਸੀ A1. A1 ਨੇ ਗਣਪਤੀ ਪੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚੇਨ, ਇੱਕ ਜੋੜਾ ਵੇਚਿਆ ਓਲੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨੀਲਾ ਪੱਥਰ ਚਿੱਟੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਲ ਪੱਥਰ ਨਾਲ ਸੋਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਗੂਠੀ ਹੈ। ਏ1 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਸਮੇਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਾਰੀ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇੱਕ ਘਰ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਹ ਉਹੀ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 27,500/- ਰੁਪਏ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਮੈਨੂੰ ਉਕਤ ਲੇਖ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਦ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। C.W.15 ਨੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਲੇਖ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਡੀ 47,000/- ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਆਈ ਕਹੇ ਗਏ ਮਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖੋ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ Ex.P-1 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹੈ। Ex.P-1(b) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਮੈਂ ਖੁਦ, C.W.l3, C.W.15 ਅਤੇ P.W.2 Ex.P-1 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਤੋਂ ਉਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਰਾਤ 8.30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਨੇ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਐਕਸ.ਪੀ.-1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ M.Os ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ 1 ਤੋਂ 3. ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਐਮ.ਓ. 1 ਤੋਂ 3 ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫੋਟੋਆਂ ਵੀ ਲਈਆਂ। ਉਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹਨ Ex.P-2 ਵਜੋਂ।"

74. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 10 ਰਵੀ ਸ਼ੈੱਟੀ (ਪੰਚ-ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਨੇ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਬੰਧੀ, ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"2. 14.12.2010 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 1.30 ਵਜੇ ਮੈਂ ਖੁਦ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.23 ਅਤੇ 24 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.24 ਨੇ ਉਹ ਮੋਬਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸਨੇ ਏ1 ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਮੋਬਾਈਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹਾਜ਼ਰ ਦੁਆਰਾ ਜਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ-12 ਅਨੁਸਾਰ। ਐਕਸ.ਪੀ-12(ਬੀ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਐਮ.ਓ.4 ਉਹੀ ਮੋਬਾਈਲ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦਿਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ

ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਤਾਂ ਫੋਟੋਆਂ ਵੀ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹ ਫੋਟੋਆਂ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਸ.ਪੀ-13 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

75. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 19 ਟੀ. ਸੰਜੀਵਾ ਨਾਇਕ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"2. 10.12.2010 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 1.30 ਵਜੇ ਮੈਂ ਕੇਸ ਫਾਈਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.17 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਤੁਰੰਤ ਮੈਂ ਪੀ.ਐਸ.ਆਈ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ। ਸੀ.ਡਬਲਿਊ. 36, 37 ਨੇ ਏ1 ਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਗਭਗ 9 ਵਜੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਹੁਣ ਐਕਸ.ਪੀ-26 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਜ਼ਦ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-26(ਏ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ, ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.34 ਅਤੇ 35 ਨੇ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਏ2 ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 9 ਵਜੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਹੁਣ ਐਕਸ.ਪੀ-27 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਜ਼ਦ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-27(ਏ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.17 ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.38 ਨੇ ਏ3 ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਲਗਭਗ 9 ਵਜੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਸ.ਪੀ-23 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-23(ਬੀ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਤੁਰੰਤ ਮੈਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਵੈਚਛਿਕ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਏ1 ਨੇ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਨਾਲ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਮਲੰਮਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਲੱਬ, ਮੋਬਾਈਲ, ਫਾਵੜਾ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਲੱਬ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਗਹਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਹੁਣ ਏ1 ਦੇ ਸਵੈਚਛਿਕ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਐਕਸ.ਪੀ-28 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਸ.ਪੀ-28(ਏ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਏ2 ਅਤੇ ਏ3 ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਥਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਵੈਚ੍ਛਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਵੈਚ੍ਛਿਕ ਬਿਆਨ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.2, 3 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8 ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.15 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਜੋਂ ਆਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਭੇਜੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਲੰਮਾ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਖੋਦ ਸਕਣ।

3. 11.12.2010 ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 15 ਨੇ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3, ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਖੋਦਿਆ। ਦੇਹ ਨੂੰ ਖੋਦਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹਾਜ਼ਰ ਵੀ ਐਕਸ.ਪੀ-3 ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਸ.ਪੀ-3(ਈ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਐਕਸ.ਪੀ-4 ਅਨੁਸਾਰ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ ਵੀ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਹੇ ਗਏ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇੰਕੁਆਸਟ ਮਹਾਜ਼ਰ ਵੀ ਐਕਸ.ਪੀ-14 ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਐਕਸ.ਪੀ-14(ਬੀ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਇੰਕੁਆਸਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.5, 6, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1, ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.8, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2, ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.10, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.12 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.39 ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ, ਕੋਪਾ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ। ਮੈਂ ਦੇਹ ਤੋਂ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਟੈਸਟ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਏ1 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਥਾਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ. 2, 3 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8 ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਸਪੋਟ ਕਮ ਸੀਜ਼ਰ ਮਹਾਜ਼ਰ ਐਕਸ.ਪੀ-15 ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਐਕਸ.ਪੀ-15(ਬੀ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਐਕਸ.ਪੀ-15 ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਐਮ.ਓ.14 ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਕੁੱਪੱਲੀ ਬੱਸ ਸਟਾਪ ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਸ਼ੈਲਟਰ ਤੋਂ ਛਤਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਛਤਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਮ.ਓ.15 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਐਮ.ਓ.15 ਨੂੰ ਐਕਸ.ਪੀ-15 ਅਧੀਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਵੀ ਲਈਆਂ। ਕਿਹੀਆਂ ਪੰਜ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਐਕਸ.ਪੀ-16 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਫ.ਨੰਬਰ 73/2010 ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਏ2 ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

4. 13.12.2010 ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2, ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਆਈ.3 ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਆਈ.5 ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ

ਕੀਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ1 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰਿਪਨਪੇਟ ਵਿੱਚ ਸੋਮੇਸ਼ਵਰ ਜਵੈਲਰੀ ਵਰਕਸ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.9 ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਹੈ। ਏ1 ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.9 ਨੂੰ ਐਮ.ਓ.ਜ਼ 1 ਤੋਂ 3 ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਐਮ.ਓ.ਜ਼ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਐਮ.ਓ.ਜ਼ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸ.ਪੀ-1 ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮਹਾਜ਼ਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ। ਐਕਸ.ਪੀ-1(ਸੀ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਮੈਂ ਐਕਸ.ਪੀ-2 ਅਨੁਸਾਰ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ ਵੀ ਲਏ। ਮੈਂ ਨੇ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਜ਼ਬਤ ਸੰਪਤੀ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਫ.ਨੰਬਰ 74/2010 ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.9 ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਆਈ.5 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਮੈਂ ਏ1 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੱਖਿਆ।

5. 14.12.2010 ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.4 ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.17 ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ3 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਕਿਰਨਾਕੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਐਮ.ਓ. 5 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਮੈਂ ਐਕਸ.ਪੀ-5 ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮਹਾਜ਼ਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ। ਐਕਸ.ਪੀ-5(ਬੀ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਮੈਂ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ ਵੀ ਲਏ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਕਤ ਦੋ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਹੁਣ ਐਕਸ.ਪੀ-29 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਮੈਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.5 ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.19 ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ1 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਏ2 ਦੇ ਘਰ ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਾਇਰਸਟੈਗ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਐਮ.ਓ.7 ਅਤੇ 8 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਮੈਂ ਐਕਸ.ਪੀ-6 ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮਹਾਜ਼ਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ। ਐਕਸ.ਪੀ-6(ਬੀ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਮੈਂ ਐਕਸ.ਪੀ-7 ਅਨੁਸਾਰ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ ਵੀ ਲਏ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ ਲੈ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਐਮ.ਓ.9 ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਛੁਪਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 121 ਵਿੱਚ ਹਾਇਰੇਕੋਡਿਗੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਾਸੇ ਝਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪਾਸੇ ਗਏ ਅਤੇ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਏ1 ਨੇ ਐਮ.ਓ.9 ਅਤੇ ਏ3 ਨੇ ਐਮ.ਓ.10 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਐਕਸ.ਪੀ-8 ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮਹਾਜ਼ਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਐਕਸ.ਪੀ-8(ਬੀ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਮੈਂ ਐਕਸ.ਪੀ-9 ਅਤੇ ਪੀ-10 ਅਨੁਸਾਰ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ ਵੀ ਲਏ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਫ.ਨੰਬਰ 75/2010 ਤੋਂ 77/2010 ਤੱਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਸੇ ਦਿਨ, ਮੇਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਮੇਰੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.36 ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.16 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.10 ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.23 ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.16 ਨੇ ਮੋਬਾਇਲ ਐਮ.ਓ.4 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਏ1 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਐਕਸ.ਪੀ-12 ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮਹਾਜ਼ਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਕਸ.ਪੀ-12(ਡੀ) ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.16 ਨੇ ਵੀ ਏ1 ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਐਮ.ਓ.4 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਮੈਂ ਐਕਸ.ਪੀ-13 ਅਨੁਸਾਰ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ ਵੀ ਲਏ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਐਮ.ਓ.4 ਨੂੰ ਪੀ.ਐਫ.ਨੰਬਰ 78/2010 ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.16 ਦਾ ਬਿਆਨ, ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.5, ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.6, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1, ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.8 ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.25 ਦੇ ਹੋਰ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਮੈਂ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਮਾਂਡ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।"

76. ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਅਭਿਯੋਗ ਪੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ 'ਚ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"27. ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।—

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ, ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

77. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਅਭਿਯੋਗੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਮੂਲ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸਹੀ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਤਤਃ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਲੈਡ ਕੀਤਾ।

78. ਜੇ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਦੋਂ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਸੀ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਛੁਪਾਇਆ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੀ ਦਫਨ ਥਾਂ, ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਜੋ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੀ ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ (ਪੰਚ-ਗਵਾਹਾਂ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲੇ ਗਏ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਸਤੂ ਛੁਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਪੰਚਨਾਮਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ (ਪੰਚ-ਗਵਾਹਾਂ) ਨਾਲ ਉਸ ਖਾਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਲੈਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਖਾਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਖੂਨ ਨਾਲ ਸਨੇ ਕੱਪੜੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਸਤੂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਪੰਚਨਾਮਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਖੋਜ ਪੰਚਨਾਮਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧੂਰਾ ਹੈ।

79. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਮੁਰਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ (2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 417 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

"34. ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੀਆਂ ਸਮਗਰੀਆਂ ਸੁਬਸਟੈਂਟਿਵ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸੈਟਲ ਹੈ। ਜੋ ਸੁਬਸਟੈਂਟਿਵ ਸਬੂਤ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਪੰਚਾਂ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਹੈ....."

80. ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਖਾਮੀ ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਲੇਖਕਤਾ ਸੰਬੰਧੀ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ।

81. ਧਾਰਾ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ- ਐਕਟ ਦੇ 27 ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:--

(I) ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ; [ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

(2) ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ;

(3) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ; ਅਤੇ

(4) ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ – ਮੋਹਮਦ ਇਨਾਯਤੁੱਲਾਹ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ: ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1976) ਐਸ.ਸੀ. 483

ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ: -

(1) ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ

(2) ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ -

ਈਰਾਭਦਰੱਪਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ: ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1983) ਐਸ.ਸੀ. 446.

82. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦੇਓਮਨ ਉਪਾਧਿਆਯ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1960) ਐਸ.ਸੀ. 1125 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 71 ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ:

“71. ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕੀਤੀ ਹੈ: (1) ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਖਤਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (2) ਉਹ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਉਹ ਹਿੱਸਾ, ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਣਜਾਣ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਬਿਆਨ ਇਕਾਰਾਤਮਕ ਸੁਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ: ‘ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਤੇ ਇਸ ਖਾਨ ਦੇ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਧੱਕਿਆ’, ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦਾ ਸਰੀਰ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ।”

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

83. ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਪੁਲੁਕੁਰੀ ਕੋਟਾਇਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ 947 ਪੀ.ਸੀ. 67 ਵਿੱਚ ਚਮਕਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲੋਕਸ ਕਲਾਸਿਕਸ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ:

“10. ....ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗਲਤ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ "ਖੋਜੀ ਗਈ ਸੱਚਾਈ" ਨੂੰ ਉਸ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਖੋਜੀ ਗਈ ਸੱਚਾਈ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਅਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਸੈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੋਜੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿ “ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਵਿੱਚ ਲੁਕਾਈ ਗਈ ਚਾਕੂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ” ਚਾਕੂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ; ਚਾਕੂ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖੋਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਉਸ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਕੂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਚਾਕੂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਖੋਜੀ ਗਈ ਸੱਚਾਈ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੇ ਜਾਣ “ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਨੇ ਏ ਨੂੰ ਛੁਰਾ ਮਾਰਿਆ” ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਾਮਜ਼ੂਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚਾਕੂ ਦੀ ਖੋਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।”

84. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਕਤਲ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਖੋਜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ”। ਇਹ ਬਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਜਾਂ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਛੁਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਦਸਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਖੋਜ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਲੇਖਕ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ੍ਰੋਤ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਵੇਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮਾਨਿਆ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਖੋਜਿਆ, ਉਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੁਪਾਇਆ ਸੀ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਹ ਮਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ ਬਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਵੇਗਾ।

85. ਦੁੱਧ ਨਾਥ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1981) ਐਸ.ਸੀ. 911, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜਿਸਨੇ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਖੋਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਅਸਪਸ਼ਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

86. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

87. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਬੋਧਰਾਜ ਉਰਫ ਬੋਧਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (2002) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 45 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ:

"18. ....ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਅੱਜ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮੁੱਲਵਾਨ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਨਾਲ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ, ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਅਧੀਨ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਆਈ ਹੋਵੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਇਕੋ ਬਿਆਨ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਖੋਜ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੋ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕੈਦੀ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਤੱਥ ਖੋਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਇਹ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੱਚ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਜਾਂ ਗੈਰ- ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣ ਵਾਲਾ ਪਰ ਜੇ ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਗ. ਪੁਲੁਕੁਰੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੋਟਾਯਾ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ [ਏਆਈਆਰ 1947 ਪੀਸੀ 67 : 48 ਸੀਆਰਆਈ ਐਲਜੇ 533 : 74 ਆਈ.ਏ. 65] ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ" ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਭਾਗ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਵਸਤੂ ਸੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗਿਆਨ, ਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਬਨਾਮ ਦਾਮੂ ਗੋਪੀਨਾਥ ਸ਼ਿੰਦੇ [(2000) 6 SCC 269 : 2000 SCC (Cri) 1088 : 2000 Cri LJ 2301].) ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਦ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਜੋ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਪਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਕੱਟਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਸਮਝ ਤੋਂ

ਬਾਹਰ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਬਿਆਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਉਸ ਨੇ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਛੁਪਾਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।"

88. ਸ੍ਰੀ ਵੀ.ਐਨ. ਰਾਘੁਪਤੀ, ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੋਜ ਪੰਚਨਾਮਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਖੋਜ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਆਚਰਣ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖ ਹੈ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ 27, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਏ.ਐਨ. ਵੈਂਕਟੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ v. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (2005) 7 SCC 714:

"9. ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਤਦ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲਤ, ਸਿੰਪਲੀਸਿਟਰ, ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਥਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿੱਥੇ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਉੱਤੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਖੋਦ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ, ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾਲ ਸਮਕਾਲੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) [(1979) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 90 · 1979 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 656 · ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1979 ਐਸ.ਸੀ. 400] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ (ਐਕਸਟ੍ਸ. ਪੀ-15 ਅਤੇ ਪੀ-16) ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ....."

89. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਾ ਸੁਰ ਛੇੜਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ, ਕਤਲ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਵਾਂਗ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵੀ ਉਹ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ, ਸਿੱਧ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ, ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।

ਮਕਸਦ

90. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਲਾਤ ਵਜੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

91. ਸੰਪਤ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਗਿਰੀ, (2012) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 124, ਦੀ ਤਾਰੀਖ 02.03.2012 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"29. ਐਨ.ਜੇ. ਸੁਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ [(2004) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 346 : 2004 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) ਸੁਪ 85] ਵਿੱਚ ਅਭਿਯੋਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਕਸਦ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੋ ਬਾਕੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਲੀਭਾਂਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇ।"

"30. ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ [(2010) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 747 : (2010) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1469] ਅਤੇ ਰੁਕਿਆ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ [(2011) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 779 : (2011) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 488 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2011 ਐਸ.ਸੀ. 1585] ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਮਕਸਦ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ ਦੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੁਨੀਲ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਟੀ., ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ [(2011) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 258 : (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 543 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2011 ਐਸ.ਸੀ. 2455] . ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ: (ਸੁਨੀਲ ਰਾਏ ਮਾਮਲਾ [(2011) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 258 : (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 543 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2011 ਐਸ.ਸੀ. 2455] , ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰ. 266, ਪੈਰਾ 31-32)"

"31. ... ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।"

32. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸ਼ੱਕ, ਚਾਹੇ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।"

"31. ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੇਲੂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੇਂਥਿਲ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਉਸ਼ਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੀ; ਇਹ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੇਂਥਿਲ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ"

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੇਲੂ ਨੇ ਉਸ਼ਾ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੇਂਥਿਲ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੇਲੂ ਕੋਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੀ। ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਕਿ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਲੇਖਕ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਕਸਦ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ੱਕ, ਚਾਹੇ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਦੇ।

92. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੀ, ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਕਿ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਲੇਖਕ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਕਸਦ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ੱਕ, ਚਾਹੇ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਦੇ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ।

93. ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਤਿਰਿਕਤ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਆਦਿ ਦੀ ਖੋਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਇਸ ਕਦਰ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਕਸਦ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

94. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹਥਿਆਰ, ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧੀਕ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ।

95. ਸਾਰੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਣਾਂ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

96. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਥੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

97. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

98. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਵੀ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate